Cercant el port de Pals

Autor: Pius Pujades Lladó
Data de publicació: 07-08-2023

L'article de Pius Pujades sobre la memòria del port de Pals.

Tot són preguntes: en Colom era català? Com sabia que trobaria terra navegant cap a l'oest? Va sortir del Pals empordanès o del Palos andalús? Preguntes que tenen sempre diverses respostes, segons qui parla.

A mi, ves per on, la sortida de Pals m'és atractiva. Un Colom que ha lluitat al costat de la Generalitat contra el rei Joan, uns mariners com els Yáñez Pinzón, que Bilbeny documenta a l'Empordà sense gaire dificultats... Sí, però, Pals tenia un port veritable? La platja del Grau està a cinc quilòmetres del poble... Qui ho pot dir? Els arqueòlegs, si excaven, és clar. Però... Havia llegit feia poc els treballs de l'estudiós ganxó Josep Lluís Casanovas sobre la probable existència d'un amfiteatre romà a Girona i el lloc idoni on podia haver estat. En aquest treball (fàcilment trobable a internet), Ubicació hipotètica de l'amfiteatre romà de Gerunda (estudi hidrogràfic), s'estableix el nivell dels rius gironins al segle II aC. Només calia lligar caps. Podria l'estudiós Casanovas situar el nivell del mar a l'Empordà a finals del segle XV? M'hi poso en contacte. Amb gran amabilitat em fa saber que ja ha treballat el tema, que fa poc va intervenir en una conferència, Cercant l'antic port de Pals, al Centre Cultural Ca la Pruna, i em passa l'enllaç per accedir als seus treballs. Què us en puc dir? He entès que el nivell del mar ha baixat, però, a més a més, cal adonar-se que el Ter, el Fluvià i la Muga aboquen sediments constantment al mar de Pals, que els temporals mouen aquest material sedimentari, de manera que la línia costanera i la fondària varien sovint. Això permet pensar que un port a tocar de la vila fos perfectament practicable durant molts anys però quedés inoperant llargues etapes. La magnífica col·lecció de mapes de la zona que aporta, més de 25, de diverses èpoques, venen a confirmar aquesta idea: alguns situen Pals arran de mar, d'altres un xic terra endins. Són errors? Indiquen moments diferents?

Deixeu que especuli: si en Colom i els seus mariners coneixien el port i era practicable, segurament el triarien per organitzar un viatge secret, el destí i la ruta del qual només sabia Colom.

Pius Pujades Lladó

Podeu llegir l'article original en el següent enllaç:
https://www.elpuntavui.cat/opinio/article/8-articles/2320377-cercant-el-port-de-pals.html